Hr N Nielsen
Aabakkevej 19,1
F
287

Vegetarisk Tidsskrift

I dette nummer bl. a.:

Nytårsfesten den 3. jan. 1953

Nytår 1953

En »oprigtig« uheldig indenrigsminister

»Det satans øl«

Næste runde

Solen surrugat for levertran!

Hjælpen til de underudviklede lande

Udgivet af Dansk
Vegetarisk Forening

46. årgang
nummer 1
Januar 1953

Ren vegetabilsk margarine

Til underretning for Dansk Vegetarisk Forenings medlemmer skal vi meddele, at Den Sanitære Fødevarefabrik, Baldersgade 14, Kbhvn. N., er den eneste, som har tilladelse til at fremstille margarine, vitaminiseret uden dyriske produkter. Margarinen leveres i pakker à ½ kg (portofrit ved aftagelse af mindst 5 pakker pr. gang) og kan foruden fra fabrikken også fås i forskellige forretninger (se annoncerne). Medlemskort (1953) må forevises. Fra provinsen opgives medlemskortets nr.

Foreningens og formandens adresse er: Havebrugskonsulent H. Mosegaard, Ågade 114², Kbhvn. N., GO 1163u, postkonto 256 56. Mosegaard er tillige kasserer og ansvarhavende redaktør af *Vegetarisk Tidsskrift.*

Foreningens næstformand: repræsentant N. Nielsen, Åbakkevej 19, 1., Kbhvn. F., DA 8222y.

Kontingent inkl. abonnement på Vegetarisk Tidsskrift: Enkeltmedlemmer kr. 7,00, ægtepar kr. 8,00, medlemmer under 20 år kr. 3,00. Livsvarige medlemmer kr. 75,00, ægtepar kr. 100,00.

Abonnement på bladet kr. 6,00 (udlandet 7,00). Kan bestilles hos postvæsenet eller bladets ekspedition.

Dr. Michael Larsens Vegetariske Børnehjemsfond's kasserer: Oluf Egerod, Bellahøj skole, Brønshøj, postkonto 2 82.

Vegetariske kursteder og restauranter i Danmark:

Vegetarisk Spisesalon, Borgporten 23², Århus.
Horseløkke Kurhjem, Fåborg.
Råkostkurstedet »Humlegården«, Humlebæk.
Skodsborg Restauranten, St. Kongensgade 36—38, mezz., København.
Vegetarisk Køkken, Kongensgade 39, Odense.
Skodsborg Badesanatorium, Skodsborg.
„Eckbohus", Bjerre strand pr. St. Fuglede (sommer).
Råstrup Kursted, Christiansminde, Svendborg.

Vegetariske spisesteder i OSLO:

Frisksportrestauranten, Grensen 18.
Råkostkurstedet „Vegeta", Drammensveien 201.
Bios, Kronprinsens gt. 5.

I TRONDHEIM:

Linnea Hotells helserestaurant.

Nytårsfesten

finder sted lørdag den 3. januar 1953 i KFUMs lokaler (Ansgarsalen) i Rosenborggade (ved Nørreport station).

Kl. 17,45: Middag: Råkostanretning, varm ret og dessert.

Kl. 20,00: Nytårstale af overgartner Carl Johan Hansen.

Kl. 20,15: Lederen af Galathea-ekspeditionen, dr. phil. Anton Bruun, har lovet at tale for os og vise lysbilleder, ikke alene fra sin berømte rejse, men doktoren har lovet at strejfe emner, som har interesse specielt for os vegetarer.

Der bliver kunstnerisk underholdning af unge amatører fra Skodsborg, ligesom vi forventer, at festdeltagerne selv vil yde bidrag.

Det bliver en *stor* aften i DVF!

Tilmelding senest den 1. januar til fru Mosegaard, Ågade 114, 2. sal, GO 1163 u.

Agitér for tilslutning! — Medlemmer af beslægtede foreninger er velkomne.

Prisen er kr. 6,00 alt incl. Deltagelse uden middag kr. 1,00.

BESTYRELSEN

Nytår 1953

Hvorfor professor L. Fredericia har fået den opfattelse, at vegetarismen skulle være et naturfilosofisk system, der stiller sig uden for de rene erfaringsvidenskaber, kan ikke ses af den artikel i „Salmonsen", som vi citerede sidste gang, men helt utænkeligt er det vel ikke, at han har lagt mærke til, at de, som sluttede sig til „systemet", havde en tilbøjelighed til ligefrem at samle på „systemer", og hvad man nu ellers vil kalde alle de sære ting, som gennem tiderne har interesseret vegetarer i ind- og udland, og som har affødt heftige meningstilkendegivelser bl. a. i *Vegetarisk Tidsskrift*.

Professoren søger at finde forskellen mellem den videnskabelige hygiejne og den, som vi prædiker, i den påstand, at medens førstnævnte stiller sig helt på erfaringens grund uden forudfattede meninger og søger alene gennem iagttagelser og forsøg at skaffe kendskab til fremgangsmåder, som kan forebygge sygdom og forøge sundheden, så skulle vi andre gå ud fra, at vore grundsætninger og fremgangsmåder i hovedsagen er fastslåede een gang for alle ved ræsonnementer og foreliggende erfaringer.

Mon professoren har gjort sig fuldstændig klar over, at vi med største lethed kan vende hans påstande om og ikke alene hævde, men bevise, at vore grundsætninger er og må være rigtige, ikke alene i hovedsagen, men også i alle enkeltheder, medens det vil være uhyre svært for professoren eller eventuelle efterfølgere at bevise, at de stiller sig helt på erfaringens grund og handler uden forudfattede meninger, når det gælder om at finde ud af, hvilken ernæring der fører til højeste form for sundhed?

Hvis ikke professoren og andre med ham netop ræsonnerede ud fra forudfattede meninger om ernæring, ville han næppe nogensinde have været i tvivl om, at det i alle tilfælde er sundest for en hvilken som helst skabning at ernære sig af det, som den er skabt til — således som vor grundsætning lyder i al sin enkelthed — og såfremt han altså går ind for andre synspunkter, er det ham, som forlader den rene erfaringskundskab.

Det må derfor blive vegetarismens hovedopgave at hævde denne vor grundsætning så længe og så absolut, at den antages og efterfølges i alle kredse.

Men det må være en selvfølge, at vi, samtidig med at vi stiller os på den rene videnskabs grund, må afskrive de vildskud, som i tidens løb har været tilbøjelig til at bane sig vej frem på en ellers ædel stamme.

Det skal være mig en kær opgave her i bladet at værne om denne stamme uden skelen til, hvilke fordele der f. eks. rent medlemsmæssigt kunne opnås ved at lefle med adskillige af de systemer, som professoren kalder for naturfilosofiske.

Potteplanter i soveværelset

Med *V. T.* som kilde har en række aviser og faglige tidsskrifter slået til lyd for en mere udbredt anvendelse af levende planter også i soveværelserne, idet den ældgamle påstand, der gik ud på, at noget sådant skulle være risikabelt for de mennesker, som skal opholde sig dèr, havde mistet sin gyldighed.

Så er der nogen, som har spurgt, om vegetarer har forstand på andet end grønsager. Vor beskedenhed afskærer os fra at bedyre vore kvalifikationer, men da sagen synes at have interesse, og selve redaktøren af blomsterhandlernes eget blad synes, her er skabt mulighed for en landvinding, skal vi gerne opgive kilden til vor viden i denne sag, idet ingen ringere end professor i plantefysiologi ved Københavns universitet Ditlev Müller ved forskellige lejligheder har benyttet eksemplet med de spirende ærter.

Såfremt avislæsere i Randers skulle have fået det indtryk, at det var en sæk tørre frø, det drejede sig om, kan vi oplyse, at såfremt Amtstidende havde refereret korrekt, var pointet de spirende ærter ikke faldet ud. Frø, der er i hvile, trækker nemlig vejret yderst langsomt, medens stofomsætningen er ret intensiv dér, hvor der sker noget, f. eks. i vækstpunkterne, hvor temperaturen endog kan stige flere grader over omgivelsernes.

En »oprigtig« uheldig undervisningsminister

Vort forhen så tilbageholdende nationalmuseum søger nu ved alle midler at lokke husarer inden for sine porte, og da ledelsen kender lidt til husarernes smag, valgte man denne gang at udstille løst og fast om tobak. Næste gang bliver det vel øl eller brændevin, evt. med udskænkning.

Som det sig hør og bør, skal der åbnes af en minister — i dette tilfælde undervisningsminister, prof. Flemming Hvidberg, som man vidste var en passioneret ryger.

Iflg. aviserne aflagde han da også den bekendelse, at han personlig var en stor beundrer af god tobak ligesom millioner andre, der har lovprist denne urt, uden at nogen kunne sige, hvorfor de røg. Nogle siger et, andre et andet.

Ministeren mindedes den tid, hvor urtekræmmeren solgte „fine oprigtige Havannacigarer" for 2 øre pr. stk., og selv om prisen var steget, kunne der endnu fås „oprigtig" gode cigarer.

Tobakken er den ensommes og de lidendes trøst, sagde han og tilføjede: Lad os afvise misbrugen af tobak. Det er os, der er herre og ikke slaver!

Det gælder altså også for undervisningsministre at fastslå, hvem der er herrer, og hvem der er slaver. Muligvis tror han selv, at det lykkedes for ham, hvad det altså ikke gjorde, for har man først aflagt ovenstående „bekendelse", er der næppe nogen vej tilbage, og hvis ikke ministeren og de andre millioner med ham véd, hvorfor de ryger, så er forklaringen her, og den er ganske ligetil — for det er nicotinen og dens virkninger, der søges, lige så vel som det er alkoholen og dens virkninger, man ønsker — til trods for alt bavlet om herlige årgange og dito „oprigtige" cigarer.

Vi så alle under krigstidens rationeringer, hvorledes ellers pæne mennesker kunne slås for en lille ration akkurat som morfinister og andre narkomaner, og vi så, hvor omhyggelige man var med at lukke vinduerne for at kunne udnytte „atmosfæren" til sidste milligram.

Og så vil ministeren endda ikke have, at tobakken bliver kaldt for et nydelsesmiddel. Nej, den er mere end det — den er indianernes hævn over den hvide mand, der gav ham ildvandet!

Og nu kommer det ejendommelige, der kan se ud som et tilfælde af den art, man ikke rigtigt vil tro på, men omtrent samtidig med, at radioen, der forresten også sorterer under undervisningsministeriet, i korte træk refererede ministerens bekendelse til den oprigtige cigar, fremsatte prosektor, dr. med. Johannes Clemmesen fra cancer-registret i København ved Landsforeningen til Kræftens Bekæmpelse's årsmøde i Århus sine opsigtvækkende tal, der viser den dødsensalvorlige sammenhæng mellem det stigende forbrug af tobak og de katastrofalt stigende tilfælde af lungekræft.

Dr. Clemmesen har sikkert i lang tid set, hvor det bar hen, men har ikke villet tale, før materialet kunne stå for enhver kritik. At denne ville komme, måtte man kunne sige sig selv, når man erindrer, hvilke enorme pengeinteresser der er forbundet med denne last, samtidig med at

de millioner, som ligger under for den, er rede til at gribe enhver selv nok så lille usikkerhed til at slå det hele hen.

Men nu er kortene lagt på bordet, og der er næppe nogen instans, der vil vove at angribe det danske cancer-register, som er det eneste, der omfatter en hel nation, oven i købet en nation med en skolet lægestab, der véd, hvad dens indberetninger skal bruges til.

I 1931 androg dødsfaldene af lungekræft for mænd i København 5 og for kvinder 4 pr. 100.000 indbygere i alle aldre. I 1950 henholdsvis 37 og 5.

For kvinders vedkommende lidt mindre for provinsbyer og landdistrikter.

For mænd i provinsbyerne var der en stigning fra 2 til 4 pr. 100.000 indbyggere, i landdistrikterne fra 2 til 10.

Det vil sige, at der i København nu (1950) dør omtrent lige så mange af lungekræft som af lungetuberkulose, og mens den sidste sygdom er i aftagen, tiltager dødsfaldene af lungekræft med 12 pct. om året!

Ved at drage paralleller med udviklingen i andre storbyer kan det beregnes, at der i Storkøbenhavn kan ventes ca. 1000 dødsfald årligt af lungekræft, når vi nærmer os årstallet 1990.

Det har selvfølgelig været af allerstørste vigtighed for videnskaben at finde frem til den egentlige årsag til denne katastrofale udvikling, og det har ikke skortet på forslag. Nogle taler om kulrøg og benzinos, mens andre fæstner sig ved asfaltdampe o. l., men det kan direkte læses ud af talmaterialet, at lungekræften på det nøjeste følger stigningen i forbruget af tobak.

Og havde det endda været således, at nicotinen slog sine ofre ned på en sådan måde, at både de og andre var klar over årsag og virkning, så kunne alene skrækken for en kvalfuld død dog måske virke forebyggende; men således er det ikke. Der må regnes med en latenstid på måske 10—20 år.

Det må anses for givet, at den stigning, der nu finder sted i dødsfaldene af lungekræft, på det nøjeste hænger sammen med den stigning i tobaksforbruget, der fandt sted efter den første verdenskrig, og kun de færreste formår vel at tænke den tanke til ende, at den stigning i forbruget, der nu igen har fundet sted efter sidste krig, vil medføre måske endda en progressiv stigning i de første 10—20 år.

At denne „sorte død" nu vil tage sin told såvel blandt kvinder som blandt mænd, er en logisk følge af, at de også nu har aftaget deres del af nicotinen.

Nogle har ment at kunne klare frisag ved at hævde, at det kun er de rygere, der inhalerer røgen, der er udsat for at få lungekræft; men heller ikke her er der megen trøst at hente, eftersom den afgørende faktor er den konsumerede mængde tobak.

Dr. Clemmesen udtaler dog, at simple biologiske ræsonnementer vil sige, at man næppe ustraffet kan udsætte en sart, højt udviklet slimhinde, hvis opgave er optagelse af luftens ilt, for den *biologiske råhed*, som inhalation af tobakkens forbrændingsprodukter repræsenterer, men elementære kendsgerninger er undertiden vanskelige at bevise.

Danske undersøgelser har i modsætning til resultaterne fra andre lande vist sociale forskelle i lungekræftens forekomst, idet de mindrebemidlede dele af befolkningen viser en større hyppighed af lungekræft end de velstillede.

Man har også søgt at få klarhed over, om der er visse erhverv, som er særlig udsatte, men dette har været vanskeligt, fordi brugen af tobak er så udbredt, som den er, men der synes dog at være en tendens til, at f. eks. arkitekter og journalister er i farezonen fremfor andre, hvilket sandsynligvis hænger direkte sammen med tobaksforbrugets størrelse.

Mens vi er ved bladmændene, erkender dr. Clemmesen, at disse har været villige til, i visse lande altså, at sælge læsernes sundhed til fordel for velbetalte annoncer. Noget sådant finder selvfølgelig (?) ikke sted i Danmark, hvor videnskabsmændene har kunnet glæde sig over et harmonisk samarbejde med en interesseret presse og en hjælpsom og forstående tobaksindustri!!

Dr. Clemmesen håber endog, at samme industri vil være så forstående, at den vil medvirke til en begrænsning af tobaksforbruget, og at staten vil overlade en passende portion af sit provenu af tobaksskatten til bekæmpelse af lasten og dens følger.

Håbet beskæmmere jo ingen, men der kommer næppe noget positivt ud af disse skønne tanker, og professoren ser endog i ånden, at især ungdommen vil tage sig et billigt grin og erklære, at de hellere vil fortsætte tobaksforbruget og inhaleringen og så løbe risikoen for en tidlig død af lungekræft eller mavesår. Den vil næppe heller være tilgængelig for ræsonnementer om, hvorledes enkers og børns stilling bliver i en sådan situation.

Dr. Clemmesen vil ikke prædike totalafhold fra tobak, men ønsker dog forbruget og rygevanerne bragt ned til, hvad de var før 1915.

Men nu har videnskaben talt, og så er det andre instanser, der må tage affære.

Når det offentlige forlængst har indset, at der står alt for store værdier, såvel af den ene som den anden art, på spil, hvor det drejer sig om lungetuberkulose, og har sat et storstilet og kostbart arbejde i gang for at finde frem til ondets rod og tage affære så hurtigt som muligt, så ser samme offentlighed med undervisningsministeren i spidsen med største sindsro på, at finansministeren tager millionerne hjem med den ene hånd, mens den anden må øse ud til lindring af den sygdom og nød, som tobakken afstedkommer — hvis han da ikke lader private eller halvt private foretagender betale gildet.

Her er noget, der halter, så det forslår. Det må selv en oprigtig uheldig minister kunne se.

Vel er tobaksudstillingen slut, men det ville klæde ministeren, om han offentligt ville erkende, at han har handlet uansvarligt, ikke mindst over for den ungdom, som han er med til at indpode de rygevaner, der i så uhyggelig grad fører sygdom og død med sig.

Folk i fremskudte stillinger kan være dyre at pensionere, men det kan være utilladeligt spild af penge at beholde dem.

Amok af tobakshunger

En ældre arrestant, der er fængslet for tyveri og uterlighed, gik forleden i Frederikssund arrest amok af tobakshunger. Da han hørte, at fængslingen skulle forlænges, for han voldsomt ophidset op og råbte: „Her vil jeg ikke være længere. Jeg vil paa Vestre, for der kan man da få et stop!" Han skubbede retsbetjenten til side, væltede stolen og gik løs på den fungerende politimester Tønnesen, men en politimand, der var til stede, fik fat i ham og førte ham tilbage til cellen, hvor han fortsatte raserianfaldet.

Det satans øl

Undskyld overskriften, men det er ikke alene et citat, det er et harmfuldt udbrud fra een af de mænd, som kender Grønland og grønlændere bedre end de fleste og ved, hvad han taler om, når han besværger såvel grønlændere som danske, landsråd, stat og oplysningsfolk om at stå sammen i kampen mod det satans øl, der fører så megen råhed, forbrydelse og fattigdom med sig i dette nordlige land, som først i disse år er ved at vikle sig ud af det kaos, det ikke kunne undgå, såfremt der skulle nås frem til ligestilling med andre folk.

Manden, der talte, var ingen anden end direktøren for skolevæsenet i Grønland, hr. Mikael Gam, og stedet det fornemme Grønlands Selskab.

Departementschef Eske Bruun, der befandt sig mellem tilhørerne, gav svar på det spørgsmål, der ofte rettes til dem, der i dag står i spidsen for udviklingen deroppe: Er grønlænderne nu lykkeligere med alt det nye, end de var i de osende tranlampers tid?

Det er vor opgave, sagde han, at skaffe bedre boliger, bedre ernæring, bedre hygiejne og sundhedstilstand. En mere betryggende social forsorg sammen med en højere levefod i det hele taget. Og det vil vi gøre efter bedste evne — om grønlænderne så bliver lykkeligere — det er ikke vor sag!

Der er dog ingen, der kender blot en smule til departementschefen og hans medarbejdere, som kan nære mindste tvivl om, at de fuldt og fast tror på, at den vej, der nu betrædes deroppe, er den rigtige, og at den fører til det rigtige mål, selv om det skal ske gennem kaos.

Vil man målet, må man også ville midlerne, sagde Gam, og alt det, der sker deroppe i denne tid, er jo netop de midler, der er nødvendige. Dog må reformerne koncentreres om de svageste led i kæden, og her må i første række nævnes folkesundheden for ikke at sige tuberkulosen.

Det er i højeste grad prisværdigt, at der nu bygges sanatorier til de syge, men mon ikke det ville være både billigere og bedre at søge at forebygge sygdommen ved at styrke den enkeltes modstandskraft?

At denne modstandskraft kan svækkes som følge af elendige boligforhold og sanitært udstyr, er vi alle klar over, ligesom vi ved, at disse ting ikke kan ændres med et snuptag; men der er et andet område, hvor der øjeblikkelig kan sættes ind, og det er på ernæringens.

Overlæge, dr. Gravesen, som i fjor berejste vestkysten, og som på en

sådan lynturné kom i forbindelse med ikke færre end 1000 tuberkulosepatienter af en befolkning på godt 20.000, erklærede, at det blev ikke bedre, før der bl. a. også blev sørget for bedre ernæring, idet den grønlandske kost efter hans mening var fattig paa vitaminer især i forårstiden.

Selv med fare for at blive afsat fra posten som formand for D. v. F. vil jeg dog udtale som min personlige opfattelse, at den „urkost", som eskimoerne bevislig holdt livet på, omend med måde, gennem lange tidsrum, var bedre end den stærkt industrialiserede føde, der bydes grønlænderne i dag — og ganske bortset fra at den i ret høj grad består af planteprodukter.

Der er intet folk, der kan bevare sin sundhed på mel, gryn og sukker.

Der skal friske planteprodukter til, og de kan enten dyrkes deroppe eller med lethed sendes derop, når blot sagen bliver organiseret på rette måde.

Her kan passende erindres om de storslåede resultater, der er opnået med bekæmpelse af tuberkulose ved hjælp af sollys og Gerson-diæt, og mon ikke en af årsagerne til, at vi hernede nu står med ledige sengepladser på vore sanatorier, kan søges i, at befolkningen har fået en mere lødig kost — selv om der endnu mangler noget?

Sanatorieluften og lyset har de i forvejen deroppe i hvert fald i sommertiden — så mangler der kun den energi- og vitaminspruttende diæt, der skal give overmål af modstandskraft.

Den sag må vi ordne *straks* — og så bygger vi bedre boliger i det tempo, der er mulighed for.

Men så er der det Satans øl!

Ud af landet med det — hurtigere end straks!

Direktør Gam omtalte en arv fra gammel tid i form af en såkaldt kulturel afdeling med en speciel inspektør. Her må være en meget nærliggende opgave for en sådan afdeling. Når nu hr. Gam konstaterer, at ølle er kulturens — også legemskulturens — fjende nr. 1, så må den kulturelle afdeling gå i spidsen, når det gælder om at rydde den af vejen. Her som alle steder gælder det, at det personlige eksempel er af allerstørste værdi — dette til overvejelse ikke alene for kulturinspektøren, men også for enhver, der får den oplevelse, det er at betræde Grønlands jord.

Blomsterne var tekniken overlegen

I et stort firma med hypermoderne maskiner, der arbejder efter hulkortsystemet, havde man i nogen tid vanskeligheder, fordi kortene på grund af for ringe fugtighed i luften var tilbøjelig til at hænge sammen, hvilket selvsagt giver mange fejlposteringer.

Man prøvede sig frem med vandfordampere på radiatorerne, men det er en kendt sag, at disse kun formår at yde sparsomme bidrag til luftfugtigheden, og da man så satte kedler med kogende vand i funktion, blev personalet ked af det.

Men så fandt virksomhedens gartner på at omdanne hele den tagetage,

hvor de fintfølende maskiner var installerede, til et veritabelt haveanlæg med potteplanter i vindueskarmene, på væggene og i store kummer på gulvet, og det hjalp i den grad, at ikke alene maskinerne virkede tilfredsstillende, men også personalet befandt sig meget bedre, ikke alene på grund af den passende luftfugtighed, der fremkommer på en naturlig måde, men også fordi gartnernes sidste slogan: Blomster giver arbejdsglæde, sikkert har sin rigtighed.

Kunsten stiger

Det er de mærkværdigste ting, man efterhånden finder på at byde husdyrene som foder. Allerede fra gammel tid har man i sukkerroeegnene ikke kunnet undgå at få en forfærdelig stank i næsen, når man passerede en bondegård. Det var ikke almindelig møddinglugt — den kan såmænd være ganske forfriskende, især for en havemand — men uddunstninger fra de kuler eller andre beholdere, hvori der opbevares affald fra sukkerroefabrikerne, og nu er der altså kommet ensilagebeholdere til, og det endda i stor stil. Heller ikke de er lugtfrie, og ind imellem hører man om veritable gasforgiftninger med døden til følge — altsammen et resultat af den intensive bakterievirksomhed, som her finder sted samtidig med, at skadelige mikroorganismer søges holdt i skak ved rigelig anvendelse af stærke, uorganiske syrer.

At afløbet fra disse siloer betyder en fare for fiskebestanden i de vandløb, der modtager dette, er velkendt, og det er mere end mærkeligt, at dyrene i det hele taget kan bevæges til at gumle denne ensilage i sig.

Når de ikke desto mindre gør det — og det hævdes, at de gør det med grådighed — må det vel kunne forklares derhen, at dyrene, som ikke selv kan vælge og vrage deres føde, må tage til takke med, hvad der bydes dem, og det kan jo også være, at de rent instinktivt vejrer såvel vitaminer som andet godt, der endnu er i behold fra de oprindelige friske og grønne plantedele.

Men når en bekendt godsejer, der i en årrække har eksperimenteret med og opnået bemærkelsesværdige resultater med dyrkning af majs til foderbrug, kan udtale, at den ensilage, der fremkommer ved, at majsen høstes med kolber og stængler og det hele, er *bedre, sundere og naturligere* foder til kreaturerne end roer, så er han dog vist omtrent på linie med fru Johanne Christiansen, når hun udtaler, at man i syden bruger solskin til erstatning for levertran!

Nå, det kan være, at roer i den form, vi kender dem, slet ikke er så ideelt et kreaturfoder, som man skulle tro efter den appetit at dømme, som køerne gnasker dem i sig med.

De vil dog sikkert være at foretrække for de uendelige masser af sildemel og mel fra skidtfisk, som i visse lande udgør en stor procentdel af husdyrenes foder, selv om man må tage sig i agt for ikke at få alt for meget fiskesmag til at gå direkte over i flæsket eller andre „forædlede" produkter.

At alt, hvad menneskene i deres ellers store grådighed ikke gider fortære af husdyrene, laves til fodermel for husdyr af samme art, betragter

man som noget naturligt, ja, måske endda som bedre, sundere og mere *naturligt* end græs og kløver.

Det er dog vist nok en and, når det påstås, at man i Amerika kan få køerne til at æde høvlspåner, når blot man giver dem grønne briller på.

Moderne drømmetyder

I anledning af, at en svensker, Poul Bjerre, har skrevet en moderne drømmetydningsbog (Drömmens helande kraft), udtaler overlæge Hjalmar Helweg, at vel er det Freud, som er far til det videnskabelige system for tydning af drømme, som går ud på, at disse er udtryk for skjulte driftsmæssige ønsker og tilskyndelser, men derfor er der nu mange psykoanalytikere, som går deres egne veje og opstiller egne systemer.

Poul Bjerre forkaster således i meget stort omfang den opfattelse, at drømmebillederne er seksuelle symboler, og selv om han indrømmer vigtigheden af at finde frem til de skjulte kroge i underbevidstheden, hvor komplekserne har deres opholdssted, så advarer han dog mod det, som muligvis er værre: patienter, som har fået hver krog af deres sjæleliv blotlagt og har rede på alle deres komplekser, men nu ikke kan få stumperne sat sammen igen.

Selv om lægens vejledende og opbyggende arbejde med patienten ikke straks finder jordbund i patientens vågne bevidsthed, så er dette alligevel ikke uden virkning. Det slår rod i det ubevidste sjæleliv, og de ubevidste spirer til bedring giver sig udslag i drømmebilleder, som lægen så må se at tyde og omsætte til bevidst tillidsfuldhed og tro på helbredelse. Heri skulle drømmenes helbredende kraft ligge.

Bjerre er videnskabsmand, men kommer i bogens sidste afsnit frem med ytringer, som ellers sjældent findes i videnskabelige værker. Han taler således om de farlige kræfter i menneskemassen, som hindrer det enkelte menneske i at blive sig selv, og han slutter med disse advarende ord: „Et samfund, som er blevet berøvet sin sjæl og er forvandlet til en maskine, bliver før eller senere en krigsmaskine. Ethvert forsøg på at skabe et verdenssamfund uden hensyn til dette grundfaktum må resultere i et verdens-samhelvede."

Så mangler vi blot en kortfattet og letfattelig vejledning i, hvorledes et menneske bliver sig selv.

Resolutionen,

som Ritzaus Bureau udsendte straks efter årsmødet, blev loyalt gengivet i Pressens radioavis samme aften, og dagen efter kunne den læses i næsten alle de store blade, og efterhånden som udklippene fra provinsbladene indløber, må kassereren belave sig på at betale en større regning for disse små beviser på, at man har fundet vor tanke værd at overveje.

Nogle enkelte blade med en bestemt partifarve har ment, at vort forslag ville blive modtaget med munterhed, men da de samme blade bringer så mange af statskonsulent A. P. Jacobsens oplysninger om det tab, der forårsages af den landbrugsmæssige „forædling", at det ikke vil være

vanskeligt for læserne at skønne om, hvem der har ret i denne sag, vil de sikkert også finde det latterligt fortsat at opretholde denne form for produktion. Hele munterheden ville derfor være på vor side, såfremt det blot ikke havde en så dyster baggrund.

I Nationaltidende har Mogens Dam digtet nedenstående morsomme vers til Otto Frederiksens tegning.

At visen nogle dage efter blev sunget i radioen, kunne vi kun være glade for.

— — —

Efter henstilling fra Foreningen for Forenede Nationer har vi rettet henvendelse til Udvalget for teknisk bistand til underudviklede Lande, hvis formand er civiling. Jørgen Saxild. Vi har herfra modtaget meddelelse om, at vort forslag vil blive behandlet på udvalgets næste møde.

Den 16. decbr. havde redaktør Brandt fra statsradiofonien i serien „Landet rundt" en samtale med kons. Mosegaard om den måde, hvorpå vi kan tænke os at yde vort bidrag til afhjælpning af verdenssulten.

Nedenstående er fra »Information«.

Det er for stærkt!

Hardy-Hansen udspreder rygte om, at polioen skyldes alle de importerede(!) bananer

Frugtavlerformanden Hardy-Hansen, der som bekendt ikke har kunnet dømmes for noget ved dansk ret, er nu som før ganske uhæmmet i sine bestræbelser for at fremme frugtavlens indtjening.

I sidste nummer af „Dansk Frugtavl" har han offentliggjort en artikel, hvori han udkaster den „teori", at det er bananerne, der er skyld i børnelammelsesepidemien! !

„Det er mærkeligt," skriver Hardy-Hansen, „at børnelammelsen blev så hård netop i 1952, da alle de importerede (!) bananer kom ind i landet. Der kom på 4 måneder 15 millioner kilo bananer, som væsentligst brugtes til pålæg til byernes børn, og i dette „sygelige bananår" har børnelammelsesn været stærkest ..."

— Videnskaben har i tidens løb undersøgt mange teorier om årsagerne til den frygtede sygdom. Man har også i høj grad haft opmærksomheden henledt på frugten (dog ikke for at skade dansk frugtavls økonomiske interesser!), idet man tænkte sig, at der sad noget på skrællen, som kunne fremkalde børnelammelse. Teorien er nu forladt af de fleste, og for bananerne kan den i hvert fald ikke gælde, da de jo netop skrælles før spisningen. Forresten kom bananerne jo til landet tidligt på året, mens børnelammelsen først viste sig langt senere.

Ingen, som blot i fem minutter har været i stue med Hardy-Hansen, vil tiltro ham videnskabelige evner, og for den sags skyld er der ikke grund til at beskæftige sig med hans hjernespind, men meningen er — om man så må sige — god nok. Kan den angst for børnelammelse, der for tiden rider hele Danmark, udnyttes til at bringe bananerne i vanry, sælges der vel et par ævler mere!

Næste runde

Efter at 6-dages-løbene har forberedt sindene, spekulerer man nu på at importere ægte spanske tyrefægtere og dito tyre til at give opvisning i Forum.

Ja, hvorfor ikke fortsætte, som der er begyndt? Målet må jo være ægte gladiatorkampe — der sådan set også må foretrækkes fremfor de forestillinger, hvor det går ud over uskyldige dyr.

De, som så gerne vil se blod, at de vil betale med såvel penge som tid for at få lysten styret, må dog virkelig have et sådant tempel, hvor de kan få udløsning for deres perversiteter. Det er da i hvert fald bedre end at arrangere „en rask lille krig", som erfaringerne viser let bliver til en verdenskatastrofe.

Ja, vi er godt på vej til at blive et virkeligt kultursamfund, hvor man søger at fare med lempe og gøre det bedst muligt for os alle, ikke mindst de små.

Selv politiet stifter ungdomsklubber og skynder sig at give poderne boksehandsker på. Man mener endog hermed at kunne få adskillige, som forhen havde kriminelle tilbøjeligheder, til at afstå fra disse. Man argumenterer endvidere med, at der hver eneste dag er et selvmordsforsøg alene i en bestemt københavnsk bydel, og at mange af disse skyldes mangelen på interesser og faste holdepunkter i tilværelsen.

Lær dem dog først og fremmest at slå på snuden — så kommer alt det andet af sig selv...!

Dr. Johanne Christiansen

beder os meddele, at hun ikke blev ekskluderet af lægeforeningen — hun gik frivilligt!

Endvidere er hun fortsat af den mening, at det er en farlig lære, de vegetariske pionerer udbreder, når de hævder, at man ikke alene kan leve, men også leve godt, af planter alene. Jo nordligere et land ligger, fortsætter hun, des farligere er det, fordi vi mangler sol (sydens levertran-erstatning), fordi adskillige æggehviderige planter (især hasselnødder, valnødder, mandler) er så dyre, og fordi den sædvanlige danske kost er så fuld af sukker og fedtstof, at der bliver ringe plads til andet.

Man skal dog vist være dr. med. for at være så forgabet i piller og pulvere, at man kan betegne solen som erstatning for levertran!

At de omtalte ideelle fødemidler er dyre, er ikke vor skyld, og vi har ikke lagt mærke til, at lægerne er gået hårdt ind for toldlettelser o. l. på den slags. Tværtimod finder man sig i, at små stakler, der ligger i jernlungen på Blegdamshospitalet og tigger for en banan, kun kan få deres naturlige trang tilfredsstillet ved private gavepakker från hinsidan.

At den sædvanlige danske kost er rig paa sukker og fedtstof, véd vi godt, og netop derfor er vi imod „den sædvanlige".

Og hvorfor ikke bruge kød og fisk, slutter fruen, det er aldrig bevist, at det er giftigt, og vi har nok af det i Danmark!

Vi overlader gerne fruen også disse surrogater sammen med sit elskede surrogat for solen.

Dansk Vegetarisk Forening's

litteratur

C. V. Pink: „Hvad moder og barn bør spise" 0,50

„Råkostopskrifter"... 0,25
(10 stk. 2,00).

Mich. Larsen: „Naturhelbredelsen" 0,60

Portofrit — betaling kan sendes i frimærker.

Skodsborg produkter!

De kan altid være sikker på de bedste varer, når De vælger Skodsborg produkter.

De anbefales: Skodsborg corn flakes - granola - Skodsborg kaffeerstatning - æbleblade-te - glutenola - carno - bønnesteg - linsepostej - veg. leverpostej - veg. fiskebudding - linser i brun sauce - sojabønner i bouillon - nuttolene - protose. Kiks: Grahams, havre, vanille og nødde. Skodsborg lyn sauce pulver: På to minutter kan man fremstille en sundhedsmæssig, delikat brun sauce. Skriv efter vareliste! Spørg efter vore varer hos Deres handlende!

Den Sanitære Fødevarefabrik,
Baldersgade 14, Kbhv. N., Taga 289

Ægte bi-honning

Alt i vegetariske retter fra Skodsborg Sanitære Fødevarefabrik.

Firkornsbrød - grahamsbrød - honningvin - alle fine marmelader - kiks og bisquits - syltede fersken og abrikoser.

Honning-depotet
Nr. Søgade 39.
Central 8176 - Palæ 8176.

SKODSBORG BADESANATORIUM

Fysisk-diætetisk kuranstalt med medicinsk klinik.

Behandling af reumatiske lidelser, sygdomme i mave og tarm, stofskifte, hjerte og nervesystem m. m.

Forl. prospekt. Tlf. Skodsb. 200

Fra Norge meddeles:

Av helserestauranter i Norge har vi nå tre i Oslo, nemlig Frisksportrestauranten, Råkostrestauranten Mensana, samt den fineste, Bios, Kronprinsens gt. 5.

I Trondheim: Linnea Hotells helserestaurant.

Køb og anvend foreningens mærkater. De sælges i pakker à 30 stk. for 1 kr. portofrit. Foreningens emblem („Vegetarnålen") kan igen købes à 2,50 kr. Frimærker kan modtages som betaling.

Livsglad ung pige
i tyverne søger ledsagerske til traveture og lignende. — Billet mrk. 107 til Vegetarisk Tidsskrift.

Pålidelig dame
med egen bopæl i København søger lettere husligt arbejde i vegetarisk indstillet hjem, 6—7 timer hverdage. Har anbefaling. — Billet mrk. I. S. modtager Vegetarisk Tidsskrift.

Børnepensionen Solhaven, Espergærde
Vegetar- og råkostpension for børn i alderen fra 3—14 år under gode, private former. — Ugenert beliggenhed med tumleplads ved skov og strand. — Der er kyndig børnesagsarbejde tilknyttet Solhaven.

HEDVIG THOMASSEN,
Espergærde 262 (sikrest 10—12).
(Nær bus og jernbane).

ALT TIL
råkost - vegetarkost - Waerlandkost
Kompostdyrket frugt og grønt
Central 62
Råkostdepotet
Gothersgade 129
København K.

»SANA« Godthåbsvej 62 - Go. 429
Udsalg fra
Den Sanitære Fødevarefabrik
Ren plantemargarine, grahamsbrød og andre specialiteter.

Skodsborg Restauranten

er stedet, hvor Deres sundhed opbygges gennem

vegetarisk mad
råkost — diæter

Frokost - middag - å la carte
Åben mandag—torsdag incl. kl. 11—19
Lukket lørdag
Telef. PAlæ 8855
St. Kongensgade 36-38, mezz.

»VEGETARISK KØKKEN«
ODENSE — Kongensgade 39²
Byens sundeste mad
OVE JACOBSEN

NYHED

Sundhedsmæssig kogebog for raske og syge

J. D. Henriksen og Nora Thomsen:

FRUGT

TIL HVERDAG OG FEST.
— 400 opskrifter —

En nyttig håndbog for alle hjem.
Kart. kr. 8,50.

Sendes pr. efterkrav ell. mod frim.

H. Henningsens boghandel
Vesterbrogade 32, København V.

RÅSTRUP KURSTED

(ved Christiansminde, Svendborg)

Modtager gæster til ferie, hvile og behandling

Anna Ullerup Haahr - Svendb. 755

Landsforeningens mærkat.

Adresserne på *danske kiropraktorer* findes i Kraks vejvisers og telefonhåndbøgernes fagregistre.

Lær esperanto,

det andet sprog for alle. Let at lære, udbredt over hele jorden. I Danmark afdelinger i de fleste byer. Komplet korrespondancekursus 10 kr. Nærmere oplysninger hos

Esperantistforeningen for Danmark
Knud Aa. Andersen, Onsild.

Foreningen til Værn for Værgeløse Dyr

opretholder i samarbejde med politimyndighederne et dyreinternat for hjemløse dyr.
Modtager og undersøger dyrplagerianmeldelser.
Årskontingent 5 kr., medlemsbladet »Dyrets Værn« tilsendes medlemmerne gratis.

Indmeldelser modtages af internatet, Peter Bangsvej 32, Go.4329

Det ny

»Sol og Sundhed«

Det kendte danske nudistblad er nu betydeligt forbedret, og De bør sikre Dem et prøvenummer. Kr. 1,50 (frimærker).

SOL OG SUNDHED,
Dynkarken 2 . Arhus

FOLKEBLADETS BOGTRYKKERI — RINGSTED